

ИНФОРМАЦИЯ ЗА УЧАСТИЕТО НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ОПЕРАЦИИТЕ НА НАТО В АФГАНИСТАН

Въоръжените сили на Република България започват участието си в операцията на НАТО в Афганистан в състава на Международните сили за поддържане на сигурността през февруари 2002 година. През януари 2015 г. операцията на НАТО се трансформира в мисия за подготовка, съветване и подпомагане „Решителна подкрепа”. През изминалите близо 20 години българските военни контингенти са в различен състав с обща численост 11 200 военнослужещи, като някои от тях са участвали в повече от една мисия.

В операцията на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан (ISAF) от януари 2002 г. до декември 2014 г. участваха 27 български военни контингента (включително 17 пехотни роти в Кандахар) с общ числен състав 9 184 военнослужещи. Те изпълняваха задачи във всички основни дейности на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан по налагане и поддържане на мира в страната, подготовка на Афганистанските национални сили за сигурност, събиране и анализиране на информация, лечение на местното население и обучение на афганистански медицински специалисти. Българските роти изпълняваха ключови задачи по охрана на стратегическите входно-изходни пунктове на летищата Кабул и Кандахар, а оперативните групи и екипите от съветници участваха активно в подготовката на Афганистанската национална армия.

В мисията „Решителна подкрепа“ на НАТО в Афганистан българските военни контингенти участваха от ноември 2014 г. до 23 юни 2021 г. Тя беше фокусирана върху подготовката, подпомагането и предоставянето на екипи от съветници за афганистанските държавни институции и националните сили за сигурност във взаимодействие с афганистанското правителство, партньорите и другите международни организации, ангажирани в региона. Основните задачи на контингентите бяха свързани с охраната на вътрешния периметър на летище Кандахар; проверка и контрол на трафика на хора и товарни автомобили; тренировка, обучение и подпомагане на формирования от Афганистанските сили за сигурност; денонощна охрана на част от вътрешния периметър на база „Летище Баграм“, както и носенето на ежедневни денонощни дежурства в командния и в базовия оперативен център.

Участието на български военни контингенти в операцията на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан (ISAF) и в мисията за подготовка, съветване и подпомагане на НАТО в Афганистан „Решителна подкрепа“ условно може да се раздели на 9 етапа.

1. Първи етап – „Участие с взвод за санитарна обработка” – от февруари 2002 до август 2003 г., през който участват Първи, Втори и Трети военни контингенти в състав от 23 до 31 военнослужещи.

2. Втори етап – „Участие с механизирани взвод” – от август 2003 г. до август 2005 г., през който участват Четвърти, Пети, Шести и Седми военни контингенти в състав от 45 до 55 военнослужещи.

3. Трети етап – „Участие с механизирани/охранителни взвод, отделение Военна полиция, военномедицински екипи, група на летище Кабул и щаб на многонационална бригада”, от август 2005 г. до юни 2008 г., през който участват Осми, Девети, Десети, Единадесети, Дванадесети, Тринадесети, Четирнадесети и Петнадесети военни контингенти в състав от 75 до 152 военнослужещи. През този етап щабът на Многонационална бригада „Югоизточна Европа”, в която участва и Република България, поема командването на бригадата от Международните сили за поддържане на сигурността в Кабул, за една ротация, като командир е българският генерал-майор Нейко Ненов (1961–2015).

4. Четвърти етап – „Участие с механизирани рота, охранителна рота на летище Кандахар, отделение Военна полиция, военномедицински екипи, група на летище Кабул”, от юни 2007 г. до 25 октомври 2009 г., през който участват общо 4 български контингента.

През този етап, в периода юни 2007 г. – юни 2008 г., в операцията участват паралелно 5 механизирани роти и взвод, след което взводът прекратява участието си в операцията.

От 7 юни 2007 г. започва изпълнението на допълнителни задачи и от контингент в Кандахар, в състав: национален елемент и рота за охрана на летище Кандахар, общо 200 военнослужещи, като до 2009 г. личният състав е увеличен до 295 военнослужещи.

5. Пети етап – „Участие с механизирани рота на летище Кабул, охранителна рота на летище Кандахар, отделение Военна полиция, военномедицински екипи, група на летище Кабул”, от януари 2009 г. до 31 януари 2013 г. През този период участват общо 7 български военни контингенти, с числен състав, нараснал до 630 военнослужещи.

От 8 февруари 2009 г. започва участие и в задача по подготовка на Афганистанската национална армия с Първа оперативна група за обучение и връзка (ОГОВ - OMLT). По-късно от ноември 2010 г. българското участие се увеличава с още три групи за обучение, а от май 2011 г. се развърща на театъра на операцията в Кандахар и екип от старши съветници, в състав до 10 военнослужещи. През есента на 2012 г. четирите оперативни групи за обучение и връзка са трансформирани в четири екипа съветници, а механизирани рота в

Кабул и екипът от старши съветници са изтеглени от театъра на операцията, съответно в края на януари 2013 г. и в средата на март 2013 г.

6. Шести етап – „Участие с национален елемент, четири екипа от съветници, отделение Военна полиция, военномедицински екип, щабни офицери и охранителна рота на летище Кандахар”, от 1 февруари 2013 г. до 16 януари 2014 г., с числен състав от 422 до 430 военнослужещи, в състава на Двадесет и четвърти и Двадесет и пети български контингенти в Афганистан.

7. Седми етап – „Участие с охранителна рота на летище Кандахар и екип от съветници“ в периода от 16. 01. 2014 г. до 10. 12. 2014 г.

През този период националният команден елемент се дислоцира в Кандахар, а в Кабул остават да изпълняват задачи щабни офицери.

През периода в мисията участват двадесет и шести и двадесет и седми контингенти с числен състав до 420 военнослужещи:

На последната ротация през ноември и декември 2014 г. започва участието на 28 военен контингент, който продължава в операцията на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане „Решителна подкрепа” в Афганистан. Съставът на този контингент, в съответствие с Решение на Министерския съвет на Република България № 707/17.10.2014 г., е 110 военнослужещи със структура: национален елемент, щабни офицери, механизирани взвод и екип от съветници.

8. Осми етап от 1 декември 2014 г. до 5 октомври 2020 г.

През този етап българският контингент, дислоциран в Кабул и Кандахар, се редуцира до 110 военнослужещи, като до декември 2017 г. в операцията участват от Двадесет и осми до Тридесет и четвърти контингенти.

С Решение на Министерския съвет на Република България № 411/27.07.2017 г., численият състав на контингента е увеличен на до 160 военнослужещи. От декември 2017 г. до 5 октомври 2020 г. в операцията участват от Тридесет и пети до Четиридесети контингенти.

От 1 юли 2018 г., за една ротация в щаба на мисията в Кабул, в състава на 36-ти контингент се развърща група от Националния мобилен комуникационно-информационен модул на НАТО, в състав от 16 военнослужещи.

От януари до юли 2020 г. за осигуряване на комуникационно-информационна поддръжка на щаба на мисията в Кабул, в състава на 40-ти контингент се развърща група от Националния мобилен комуникационно-информационен модул на НАТО от Въоръжените сили на Република България, в състав от 9 военнослужещи.

9. Девети етап от 5 октомври 2020 г. до 23 юни 2021 г.

С подписването на споразумение между САЩ и движението „Талибан“ в началото на 2020 г. започват процеси на оптимизация на коалиционните сили в Афганистан и промени в оперативния план на мисията, с цел подготовка за изтегляне от страната. В тази връзка през септември 2020 година българският контингент е трансформиран и до края на годината е предислоциран два пъти – през октомври в база Далке, а през ноември в база Баграм. Контингентът е в състав до 120 военнослужещи, които изпълняват задачи в района на Кабул и в района на Баграм до 23 юни 2021 г., с което приключва българското участие в мисията на НАТО „Решителна подкрепа“ в Афганистан.

Последният, 42-и български военен контингент, участвал в мисията на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане в Афганистан „Решителна подкрепа“, е със структура национален елемент, рота за охрана и щабни офицери. В състава му са включени до 120 военнослужещи, които изпълняваха задълженията си в Кабул и в база „Летище Баграм“. Национален командир на 42-ия контингент е полковник Павлин Велков от Военно окръжие - София, помощник-национален командир е подполковник Тодор Тодоров от Съвместното командване на силите, а командир на ротата за охрана – майор Милен Проданов от военно формирование 34 840 - Карлово.

Основните задачи на контингента бяха свързани с денонощната охрана на част от вътрешния периметър на база „Летище Баграм“, както и с носенето на ежедневни денонощни дежурства в командния и в базовия оперативен център. Националният елемент осъществяваше непосредственото командване на целия български военен контингент и контролираше стриктното спазване на вътрешния ред и стандартните оперативни процедури при изпълнение на поставените задачи. Наред с това осигуряваше логистичната и комуникационно-информационната поддръжка на контингента.

Със завръщането на 42-ия военен контингент в нашата страна приключи участието на формирования от Въоръжените сили на Република България в Международната мисия на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане в Афганистан. Решение за това беше взето на 15 април тази година на извънредно заседание на Министерския съвет, в контекста на решението на съюзниците за постепенното изтегляне от 1 май 2021 г. на контингентите в мисията „Решителна подкрепа“. То бе прието на извънредната среща на министрите на външните работи и на отбраната на страните-членки на НАТО на 14 април 2021 г.